YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA HUKUK

İSTANBUL BAROSU
BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU
YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMA GRUBU

EKİM 2024

BAŞLARKEN

Yapay zekâ teknolojileri, insanların hayatını kolaylaştırma, ekonomik büyümeyi destekleme, sağlık, refah, güvenlik ve mahremiyet konularındaki zorluklarla mücadele etme gibi pek çok hususta büyük bir potansiyele sahiptir. Bununla birlikte, yıkıcı birtakım teknolojiler gibi, yapay zekâ da bazı riskler taşıyabilir ve emek, güvenlik, mahremiyet, etik ve beceriler gibi çeşitli alanlarda karmaşık toplumsal zorluklara neden olabilir. Bu açıdan toplum üzerindeki tüm etkilerini içerir şekilde yapay zekâya kapsamlı ve bütünsel bir yaklaşım çok önemlidir.

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubu olarak gelişen yapay zekâ teknolojisinin toplumda, hukuk sisteminde ve mesleğimizde yarattığı etkiler konusunda harekete geçmenin bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz. Buradan hareketle, diğer çalışmalarımız ve 2020 yılından bu yana her ay yayımladığımız bültenler ile gelişen teknolojilerin hukukî bakış açısıyla ele alınmasına yardımcı olmayı ve bu konuda farkındalığı arttırmayı hedefliyoruz. Çalışmalarımıza İstanbul Barosu internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

BU SAYIDA

03 Yapay Zekâ Çağında Hukuk Bültenimiz 4 Yaşında!

05 Birleşmiş Milletler Gelecek Zirvesi Çıktıları: Birleşmiş Milletler Gelecek Paktı, Küresel Dijital Sözleşme ve Gelecek Nesiller Bildirgesi

08 Yapay Zekâ ve Dijital Teknolojilerin Cezaevi ve Denetimli Serbestlik Süreçlerinde Kullanımı

11 Hâkim, Meta CEO'su Mark Zuckerberg'in Yapay Zekâ Telif Hakkı Davası Bakımından Görevden Alınabileceğini İfade Etti

13 Yapay Zekâ ve Telif Hakkı: Eserlerin Lisanssız Kullanımına İlişkin İtiraz

15 Yapay Zekâ Yönetişiminde Küresel İş Birliği: Birleşmiş Milletler Raporu Analizi

17 Yapay Zekânın Profesyonel Bir Araç Olarak Faydalı Kullanımını Sağlamak Amacıyla Kamu Politikalarına İlişkin Kılavuz

19 Bağımsız Federal ve Eyalet Veri Koruma Denetim Kurulları Konferansı: Güvenlik Makamları Tarafından Yüz Tanıma Sistemlerinin Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

21 Bu Ay Neler Yaptık?

YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA HUKUK BÜLTENİMİZ 4 YAŞINDA!

Av. Fehmi Ünsal Özmestik LL.M.
İstanbul Barosu Bilişim Komisyonu Sözcüsü

Dijital dönüşüm hız kesmeden devam ederken yapay zekânın (“**YZ**”) hayatımızın her alanında köklü değişikliklere yol açtığını gözlemliyoruz. Hukuk sektörü de bu değişimden kaçınılmaz olarak etkilenmekte ve etkilenmeye devam edecektir. Özellikle yargı süreçlerinde YZ teknolojilerinin kullanımı, daha etkili ve hızlı sonuçlar elde edilmesine imkân sağlayacaktır.

Hâlihazırda yargılama süreçlerinde kullanılan sistemlerin (*SEGBİS ve UYAP*) YZ teknolojileri ile desteklenmesi durumunda, bu sistemlerin sonuçları bakımından ciddi faydalar sağlayacağı açıktır. Bu iyileştirmelerden biri, hukuk ve ceza davalarındaki duruşmaların YZ destekli sistemler ile yürütülmesi olabilir. Şu anda ceza yargılamasında kullanılan SEGBİS modelinin daha da geliştirilmiş bir versiyonu ile hem hukuk hem de ceza davalarında tüm talep ve konuşmaların dijital ve yazılı ortamda, eş zamanlı olarak duruşma tutanağına işlenmesi mümkündür.

Bunun dışında, hâkimlerin gerekçeli karar yazarken veya emsal karar taraması yaparken YZ sistemlerinden yararlanmalarının geliştirilmesi oldukça önemlidir. YZ teknolojileri, her sektörde olduğu gibi hukukta da önemli fırsatlar sunmakla birlikte çeşitli güvenlik risklerini de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, güvenlik riskleri ve kişisel mahremiyetin korunması konularının dikkatle ele alınması gerekmektedir.

Yargı süreçlerine geri döndüğümüzde, ülkemizin diğer Avrupa ülkelerine kıyasla daha fazla sayıda hukuk ve ceza davasına baktığını görmekteyiz. Avrupa Birliği ülkelerinde bir hâkimin yılda baktığı dosya sayısını, ülkemizdeki bir hâkim veya savcı bir ay içinde görmek durumunda kalabilmektedir. Bu kadar yoğun geçen yargılama süreçleri, YZ destekli sistemlerin geliştirilmesi için büyük bir fırsat teşkil etmektedir.

Bu alanda çalışmalar yürütülmektedir; ancak bu uygulamaların cesurca desteklenerek geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir. Doğru sistemler, yargının iş yükünü hafifleteceği gibi adil yargılanma hakkının korunmasına da katkı sağlayacaktır.

Bu yıl, "Yapay Zekâ Çağında Hukuk" bülteni olarak 4. yılımızı kutlamanın gururunu yaşıyoruz. Geride bıraktığımız süreçte, YZ ve hukuk dünyasında meydana gelen önemli gelişmeleri takip ederek okuyucularımızı bilgilendirici içeriklerle buluşturmayı sürdürdük. Hukukun, teknolojinin hızlı evrimine nasıl uyum sağladığını, YZ temelli hukuki süreçlerin nasıl işlediğini ve gelecekte nelerin bizleri beklediğini ele aldık. Ulusal ve uluslararası düzeydeki gelişmeleri yakından takip ederek, bizleri takip eden meslektaşlarımıza çeşitli bilgiler sunduk. Bu süreçte bize eşlik eden, katkı sunan ve bu yolculuğun bir parçası olan tüm okuyucularımıza teşekkür ederiz.

Bültenin hazırlanması, içeriklerinin belirlenmesi ve yazıların oluşturulması noktasında, komisyonumuz bünyesinde faaliyet gösteren YZ Çalışma Grubu'nda yer alarak emek veren meslektaşlarıma da teşekkür ederim.

Özellikle bu dönemde YZ Çalışma Grubu'ndan sorumlu olan Yürütme Kurulu Üyesi ve Genel Sekreterimiz Av. Selin Çetin Kumkumoğlu'na YZ Çalışma Grubu'na verdiği destek, katkı ve özverisi için ayrıca teşekkür ederim.

YZ çağı henüz başlangıç aşamasında olabilir; ancak önümüzdeki yıllarda daha fazla yenilik, daha çok tartışma ve daha güçlü hukuk çözümleri ile karşılaşacağımızı biliyoruz. Bu heyecan verici geleceği sizlerle birlikte şekillendirmeye devam edeceğiz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GELECEK ZİRVESİ ÇIKTILARI: BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GELECEK PAKTI, KÜRESEL DİJİTAL SÖZLEŞME VE GELECEK NESİLLER BİLDİRGESİ

Melis Ceylan

Birleşmiş Milletler (*United Nations*) (“**BM**”), 22 Eylül 2024 tarihinde Küresel Dijital Sözleşme (*Global Digital Compact*) (“**Sözleşme**”) ve Gelecek Nesiller Bildirgesi'ni (*Declaration on the Future Generations*) (“**Bildirge**”) içeren Gelecek Paktı'nı (*Pact for the Future*) (“**Pakt**”) kabul etti.

Bu Pakt, uluslararası iş birliğini bugünün gerçeklerine ve geleceğin zorluklarına uyarlamak için yıllar süren kapsayıcı bir sürecin doruk noktası olarak görülmektedir. Uzun yıllardır imzalanan en kapsamlı uluslararası anlaşma olan Pakt, onlarca yıldır üzerinde anlaşma sağlanamayan konuların yanı sıra, tamamen yeni konuları da kapsamaktadır. Pakt, her şeyden önce uluslararası kurumların, kuruldukları tarihten bu yana büyük ölçüde değişen bir dünya karşısında performans gösterebilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.

BM Genel Kurul Başkanı Philémon Yang, Pakt’ın kabulü ile tüm uluslar için sürdürülebilir, adil ve barışçıl bir küresel düzenin temellerinin atılacağını belirtmiştir.

Pakt; barış ve güvenlik, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği, dijital iş birliği, insan hakları, cinsiyet, gençlik ve gelecek nesiller ve küresel yönetişimin dönüşümü dahil olmak üzere geniş bir yelpazedeki konuları kapsamaktadır. “Bilim, Teknoloji ve İnovasyon ve Dijital İşbirliği” başlığı altında özellikle kimseyi geride bırakmama ilkesinin hayata geçmesi adına, bu alanda adil erişimin sağlanmasının bir zorunluluk olduğuna dikkat çekilmiştir. Ayrıca bilim ve teknolojinin getirdiği yeniliklerin, ülkelerin sürdürülebilirlik ve refah düzeyini artırabilecek potansiyele sahip olmasıyla birlikte, sorumlu yönetilmediklerinde insan hakları ve kalkınma üzerinde olumsuz etkilere de neden olabileceği; özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini, ayrımcılığı ve ülkeler arası adaletsizliği derinleştirme riskine karşı dikkatli olunması gerektiği belirtilmiştir.

Bu başlık altında gerçekleştirilmesi planlanan eylemler şunlardır;

- Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğin insanlık ve gezegen yararına sunduğu fırsatlardan yararlanmak,
- Gelişmekte olan ülkelerin bilim, teknoloji ve yenilik kapasitelerini güçlendirmek için uygulama araçlarını artırmak,
- Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğin herkesin insan haklarından tam anlamıyla yararlanmasına katkı sağlamasını güvence altına almak,
- Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğin toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmesini ve tüm kadın ve kız çocuklarının yaşamlarını iyileştirmesini sağlamak,
- Yerli, geleneksel ve yerel bilgileri korumak, geliştirmek ve tamamlamak,
- Bilim, teknoloji ve yenilik alanında uluslararası iş birliğini destekleme konusunda BM'nin rolünü güçlendirmesi için BM Genel Sekreteri'ne destek vermektir.

Sözleşme ve Bildirge, Pakt'ın eklerinde yer almaktadır. Sözleşme'nin kısımları ve içeriği özetle aşağıdaki gibidir;

İlkeler:

- Sözleşme, BM Antlaşması'nın dayandığı ilkeler ve çeşitli temel prensipler gözetilerek hazırlanmıştır. Süreçte tüm devletlerin katılımı, gelişim odaklılık, insan haklarının korunması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gibi unsurlara dikkat edilmiştir.
- Ayrıca, dijital teknolojilerin çevresel sürdürülebilirliği artırma potansiyeli ve dijital ekonomide adil kapsayıcılığın sağlanması amacıyla mevcut güç dengesizliklerinin ele alınması gerektiği belirtilmektedir.

Amaçlar:

- Tüm dijital bölünmeleri kapatmak ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda ilerlemeyi hızlandırmak,
- Dijital ekonomide herkes için kapsayıcılığı ve faydaları genişletmek,
- İnsan haklarını saygı gösteren, koruyan ve teşvik eden kapsayıcı, açık, güvenli ve emniyetli bir dijital alanı teşvik etmek,
- Sorumlu, adil ve birlikte çalışabilir veri yönetimi yaklaşımlarını ilerletmek,
- İnsanlığın yararına olacak şekilde yapay zekânın uluslararası yönetişimini güçlendirmektir.

Takip ve Gözden Geçirme:

- Ülkeler, özel sektör, teknik ve akademik topluluklar ve sivil toplumun katılımıyla birlikte, dijital dönüşümü desteklemek için iş birliği yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, uygulama sürecinin etkinliğini artırmak amacıyla finansmanın önemine ve BM'nin rolüne atıfta bulunularak ilerlemenin izlenmesi için gerekli mekanizmaların oluşturulması gerektiği belirtilmektedir.

Bildirge ise kısaca şunlardan bahsetmektedir:

Giriş:

- Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını gözeterek sürdürülebilir bir dünya sağlama taahhüdü ile geçmişin derslerinden faydalanmanın önemine vurgu yapılmıştır.

İlkeler:

- Uluslararası barış ve güvenliğin korunması, insan haklarının tanınması ve sürdürülebilir çevre gibi konuların yanı sıra, gelecek nesillerin refahı için nesiller arası dayanışmanın teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Taahhütler:

- Uluslararası barışın sağlanması ve insan haklarının korunması gibi hedefler belirtilmiştir. Ayrıca, cinsiyet eşitliğinin sağlanması, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve çevresel zorluklara karşı acil eylemler gerçekleştirme taahhüdü de yer almaktadır.

Eylemler:

- Hükûmetlerin ve diğer paydaşların, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını koruma sorumluluğuyla atacakları somut adımları ortaya koymaktadır. Bilimsel verilerin ve stratejik öngörülerin kullanılması, kapsayıcı politikaların uygulanması ve çok paydaşlı işbirlikleri ile geleceğe yönelik eylem planlarının oluşturulması hedeflenmektedir.

Detaylı bilgi için:
https://reliefweb.int/report/world/pact-future-global-digital-compact-and-declaration-future-generations

YAPAY ZEKÂ VE DİJİTAL TEKNOLOJİLERİN CEZAEVİ VE DENETİMLİ SERBESTLİK SÜREÇLERİNDE KULLANIMI

Av. Ayşenur Erbay

Hukuk alanındaki etkilerini de görmeye başladığımız yapay zekâ (“**YZ**”), özellikle ceza ve denetimli serbestlik sistemlerini de dönüştürmeye başlamış durumdadır. Genel olarak YZ ve dijital teknolojilerin, toplumdaki suçluların gözetiminde, risk değerlendirmelerinde ve rehabilitasyon süreçlerinde etkin bir rol oynayarak toplumsal güvenliğe katkı sağladığı görüşü hâkimdir. Ancak kimi görüşlere göre de bu teknolojilerin ceza adaleti sistemlerinde kullanılmasına dair etik ve insan hakları boyutu önemli ihlallere yol açabilecektir.

Bu bakımdan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin (*Committee of Ministers*) (“**Komite**”), üye devletlere sunduğu "*Cezaevi ve Denetimli Serbestlik Hizmetlerinde YZ Kullanımına Dair Etik ve Organizasyonel Tavsiyeler*" (*CM/Rec(2024)5)* başlıklı yeni tavsiye kararı (“**Karar**”), tartışmalara adeta bir rehber gibi yol göstermektedir.

9 Ekim 2024 tarihinde kabul edilen Karar, hem YZ’nin ceza adalet sisteminde nasıl kullanılacağına dair ilkeleri ve standartları ortaya koymakta hem de aynı zamanda bu teknolojilerin insan haklarına uygun ve etik bir şekilde kullanımını hedefleyen düzenlemelere yer vermektedir.

YZ ve teknolojileri halihazırda birçok ülkede gerek cezaevi süreçlerinde gerekse denetimli serbestlik hizmetleri gibi ceza hukukunda geniş kullanım alanlarına sahiptir. YZ sistemleri sayesinde suçluların davranışları daha hassas ve nesnel bir şekilde analiz edilebilmekte, önleyici hukuk mekanizmalarının olmazsa olmazı olan risk değerlendirmelerinin daha isabetli hale gelmesi sağlanabilmekte ve elektronik gözetim süreçleri daha güvenilir bir şekilde yürütülebilmektedir. Fakat Komite’nin belirttiği gibi, YZ sistemlerinin insan hakları ihlallerine yol açabilecek potansiyel riskleri göz ardı edilmemelidir.

Örneğin kişisel veriler, elde edilen verilerin gizliliği, algoritmik ön yargılar ve bu teknolojilerin insan yerine karar verebilme yetisi gibi unsurlar, dikkatle ele alınması gereken önemli konular arasındadır. YZ'nin özellikle mahkumlar ve denetimli serbestlik altındaki kişiler üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, etik çerçevede hareket etmek bir zorunluluk haline gelmektedir.

Dolayısıyla YZ'nin ceza adalet sistemine entegrasyonunda temel ilke olarak çifte standart olmaksızın insan haklarına saygının ön planda tutulması oldukça önemli olmaktadır. Teknolojinin kullanımında, mahkumların ve suçluların özel hayat ve gizlilik haklarına riayet edilmesi, Komite'nin Karar'ında özellikle vurgulanan unsurlardan biridir. Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi süreçleri, sadece gerektiği ölçüde ve yasal sınırlar içerisinde yapılmalı; bu bağlamda, YZ sistemleriyle yapılan her türlü işlem, daima orantılı ve amaçla uyumlu olmalıdır. Örneğin, bir mahkûmun ya da denetimli serbestlik altındaki kişinin elektronik gözetimi, onun rehabilitasyonuna katkı sağladığı ölçüde anlamlı olabilmektedir. Ancak burada da algoritmaların tarafsızlığı ve bu sistemlerin yanlış kararlara yol açmaması için sürekli denetim ve izleme de şarttır. Komite'nin tavsiyeleri arasında, YZ'nin tamamen insan erişimini ve etkileşimini ortadan kaldırmaması gerektiği sıkça vurgulanıyor.

YZ sistemleri karar mercilerin yerini almamalı; aksine onların işlerini kolaylaştıracak bir araç olarak kullanılmalıdır. Nitekim, ne kadar önemsiz gibi dursa da mahkûmlarla olan yüz yüze iletişim, onların topluma yeniden kazandırılması sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu sebeple, YZ sistemleri sadece bir destek aracı olarak görülmeli ve insan merkezli mekanizmanın yerini almamalıdır. Ayrıca, ceza adaleti sistemlerinde görev alan çalışanların da YZ ve dijital teknolojiler hakkında yeterli bilgiye sahip olması bir diğer önemli noktadır. Her alanda olduğu gibi YZ'nin etkili ve etik bir şekilde kullanılabilmesi için de bu teknolojilere dair eğitimlerin verilmesi ve dijital okuryazarlığın artırılması büyük önem taşımaktadır. Bu şekilde, YZ sistemlerinin kullanımında insan hayatını etkileyen olası yanlışlar ve suistimaller en aza indirilebilecektir.

YZ'nin birey hakları ve özgürlükleri üzerindeki olası olumsuz etkilerine karşın Komite'nin bu yeni Karar'ı, teknolojinin cezaevi ve denetimli serbestlik süreçlerinde insan haklarına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlayacak dengeli bir yol haritası sunmakla birlikte, Karar'da da belirtildiği üzere YZ'nin suçluların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmasında yaratacağı olumlu etki, ancak ve ancak insani değerler ve etik ilkelerle harmanlandığında sürdürülebilir olacaktır.

Bu nedenle, teknolojinin hayatlarımıza kattığı kolaylıklar kadar, onun etik sınırlar içinde kullanılması da hayati önem taşımaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.coe.int/en/web/portal/-/ai-in-prisons-and-probation-new-council-of-europe-recommendation-aims-to-ensure-respect-for-human-rights-and-dignity#:~:text=The%20Council%20of%20Europe%20has,probationers%2C%20as%20well%20as%20staff

https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680b1d0e4%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}

HÂKİM, META CEO'SU MARK ZUCKERBERG'İN YAPAY ZEKÂ TELİF HAKKI DAVASI BAKIMINDAN GÖREVDEN ALINABİLECEĞİNİ İFADE ETTİ

Av. İlayda Göksel

Bir grup ABD'li yazar, Meta Platforms Inc ("**Meta**") CEO'su Mark Zuckerberg'i, şirketin yapay zekâ ("**YZ**") sistemlerini eğitmek için telif hakkıyla korunan kitapları izinsiz kullanarak bu haklarının ihlaline sebep olmakla suçladığı davada, Zuckerberg'in sorgulanmasını engelleme talebi hâkim tarafından reddedilmiştir.

2023 yılında komedyen Sarah Silverman'ın da aralarında bulunduğu bir grup yazar tarafından Kaliforniya Federal Mahkemesi'nde ("**Mahkeme**") Meta'ya karşı açılan davada yazarlar, Meta'nın eğitim veri setindeki materyalin büyük bir kısmının Meta tarafından kendilerinden izin alınmadan, kaynak gösterilmeden, yasa dışı olarak indirildiğini ve bunların telif haklarını ihlal ederek şirketin YZ büyük dil modellerini (*Large Language Models*) ("**BDM**") eğitmek için kullandığını iddia etmişlerdir.

Davacı tarafları Mahkeme'ye, Zuckerberg'in Meta'nın üretken YZ'nin ve bu davada söz konusu olan BDM'nin geliştirilmesi için "*baş karar verici ve politika belirleyici*" olduğunu gösteren deliller sunmuşlardır.

Meta ise Mahkeme'den, yazarların Zuckerberg'i davalarında ifade vermesini engelleme talebinde bulunmuş ve Zuckerberg'in baş karar verici pozisyonunda olduğunu destekleyici herhangi bir kanıta sahip olmadıklarını belirtmiştir.

San Francisco Sulh Hâkimi Thomas Hixson, 24 Eylül 2024 tarihinde verdiği kararda Zuckerberg'in şirketin YZ platformları için "*baş karar verici olduğunu*" gösteren yeterli kanıt olduğunu ifade etmiştir.

Meta davasına başkanlık eden Bölge Hâkimi Vince Chhabria tarafından, George W. Bush'a karşı yapılan tartışmalı seçimde Al Gore'u temsil etmesiyle tanınan ünlü avukat David Boies ve Boies Schiller Flexner'dan diğer avukatların da yazarlardan oluşan davacı grubuna katılımına izin verilmiştir.

Davacı tarafın bir diğer avukatı olan Joseph Saveri, Boies firmasının davaya katılımıyla ilgili yaptığı açıklamada, bu yeni ve önemli davayı başarılı bir sonuca ulaştırmak için kolektif uzmanlıklarını ve deneyimlerini bir araya getirmeyi dört gözle beklediklerini dile getirmiştir. Ayrıca Saveri, Zuckerberg'in ifadesi hakkında yorum yapmaktan kaçınmıştır. Benzer biçimde Meta'nın sözcüleri ve avukatı da bu hususla ilgili sessizliğini korumuştur.

Aslında Meta'ya karşı açılan bu dava; yazarlar, görsel sanatçılar ve müzik yayıncıları da dâhil olmak üzere çeşitli telif hakkı sahibi grupları tarafından Microsoft ve ChatGPT üreticisi OpenAI gibi diğer YZ uygulama geliştiricilerine karşı açılan davalardan biridir. Davacıların temel iddiası, YZ eğitimlerinin adil kullanım telif hakkı doktrini tarafından korunması gerektiği ve gelişen YZ endüstrisinin telif haklarını tehdit ettiği yönündedir.

Bu süreçte Meta CEO'su Zuckerberg, komedyen Sarah Silverman'ın da aralarında bulunduğu yazarların şirketin YZ teknolojisini eğitmek için telif hakkı ihlali yaptığını iddia ederek açtığı dava kapsamında görevden alınma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.reuters.com/legal/litigation/authors-can-depose-meta-ceo-zuckerberg-ai-copyright-case-judge-says-2024-09-25/

https://www.independent.co.uk/news/mark-zuckerberg-ap-meta-sarah-silverman-san-francisco-b2620055.html

https://fingfx.thomsonreuters.com/gfx/legaldocs/byprqzyawve/META%20OPENAI%20SILVERMAN%20INFRINGEMENT%20zuckerberg.pdf

YAPAY ZEKÂ VE TELİF HAKKI: ESERLERİN LİSANSSIZ KULLANIMINA İLİŞKİN İTİRAZ

Stj. Av. Hividar Kılıç

Dünyaca ünlü sanatçılar, yazarlar ve büyük plak şirketleri tarafından, üretken yapay zekâ (“**YZ**”) sistemlerinin eserleri lisanssız kullanmasına karşı imza kampanyası (“**Kampanya**”) başlatıldı. Julianne Moore, Radiohead üyeleri ve yazar Kazuo Ishiguro gibi isimlerin de bulunduğu toplam 20.000 sanatçı, bu durumun sanatçıların geçim kaynaklarına yönelik büyük bir tehdit oluşturduğunu belirten bir bildiri yayımladı.

Bildiri kapsamında, YZ şirketlerinin eserleri izinsiz kullanmasının telif hakkı ihlali oluşturduğu vurgulanmaktadır. Bildirinin düzenleyicisi olan İngiliz besteci ve Stability AI’ın eski ses bölümü başkanı Ed Newton-Rex tarafından, üretken işlerle geçimini sağlayan kişilerin endişe içinde olduğu ifade edilirken, YZ şirketlerinin eğitim verileri için kaynak niteliğinde olan eserleri ücretsiz alma beklentisi içinde olduğu belirtilmektedir.

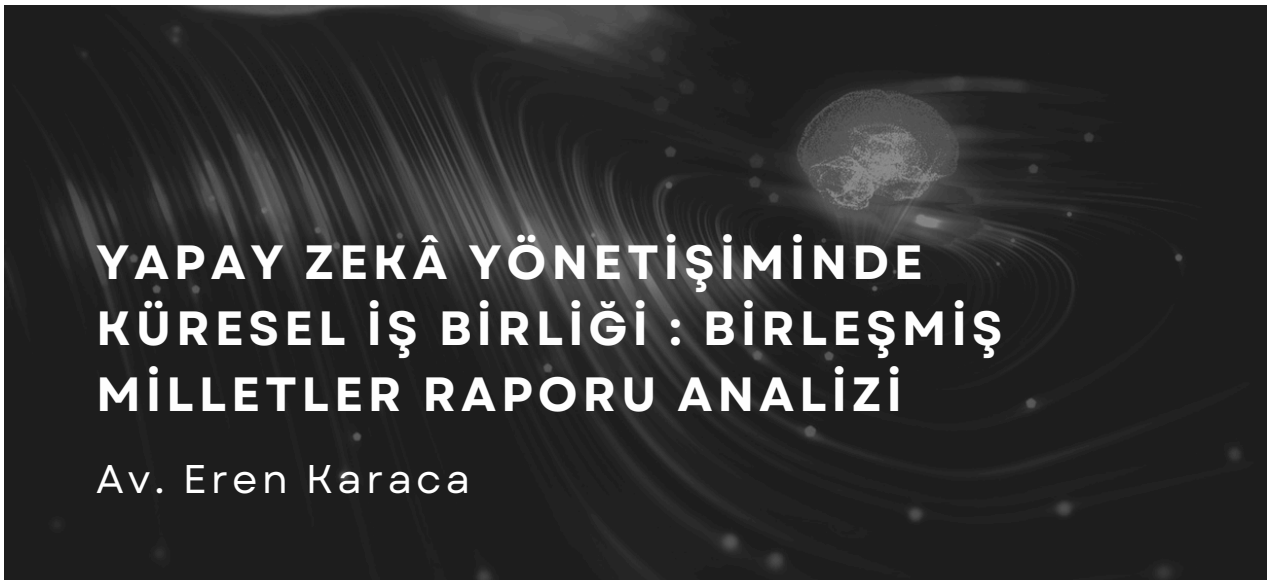
Kampanya’nın; Universal Music Group, Sony Music Entertainment ve Warner Music Group'un yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri (“**ABD**”), Kanada, Avustralya, Fransa, Almanya, İspanya, Avusturya, Meksika, İngiltere, İrlanda, İsveç ve Brezilya'dan birçok plak şirketi, yayıncı ve üretici tarafından destek gördüğü ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, ABD’li oyuncu sendikası SAG-AFTRA, Amerikan Müzisyenler Federasyonu ve Avrupa Yazarlar Konseyi gibi sendikalar da bildiriyi imzalamış bulunmaktadır.

Telif hakları ve üretken YZ bağlamında geçmiş dönemlere yönelik olarak ise üç büyük plak şirketinin, YZ müzik şirketleri Suno ve Udio’ya, telif hakkıyla korunan ses içeriklerinin "*hayal edilemez ölçekte*" ihlali sebebiyle dava açtığı; yazar George R.R. Martin'in de aralarında bulunduğu bir grup yazarın ise benzer gerekçelerle Open AI'ya dava açtığı belirtilmektedir.

Son olarak, SAG-AFTRA'nın, 2023 yılında YZ'ye karşı oyuncuların iş güvencesini sağlamak amacıyla tarihinin en uzun grevini gerçekleştirdiği ifade edilmektedir. Sony Music ve Warner Music şirketleri tarafından ise, YZ şirketlerine telif hakkıyla korunan verilerin kopyalanmaması ve telif haklarına saygı gösterilmesi konusunda uyarıda bulunulduğu belirtilmektedir.

Mevcut durumda ise bildiri hâlâ imzalanmaya açık olup, imza sayısının artmasının beklendiği ifade edilmektedir.

Detaylı bilgi için:
https://swipeline.co/on-binlerce-sanatci-yapay-zekanin-izinsiz-veri-toplamasina-karsi-bildiri-imzaladi/

YAPAY ZEKÂ YÖNETİŞİMİNDE KÜRESEL İŞ BİRLİĞİ : BİRLEŞMİŞ MİLLETLER RAPORU ANALİZİ

Av. Eren Karaca

Birleşmiş Milletler (“**BM**”) Genel Sekreterliği'nin 2020 yılında başlattığı dijital iş birliği yol haritası kapsamında önemli bir adım atılmıştır. 2023 yılının Ekim ayında oluşturulan Yapay Zekâ Yüksek Düzey Danışma Kurulu, yapay zekânın (“**YZ**”) uluslararası yönetişimindeki eksikliklerini ele alan kapsamlı bir rapor (“**Rapor**”) hazırlamıştır. Bu Rapor, YZ'nin sunduğu fırsatları ve beraberinde getirdiği riskleri değerlendirerek küresel ölçekte etkili bir yönetişim çerçevesinin gerekliliğini vurgulamaktadır.

YZ teknolojileri, bilimsel keşiflerden enerji sistemlerinin optimizasyonuna, halk sağlığından tarımsal uygulamalara kadar geniş bir alanda dönüştürücü bir potansiyel taşımaktadır. Ancak bu fırsatların dengeli bir şekilde dağıtılmaması durumunda, teknolojik gelişmelerin yararları yalnızca belirli ülkeler, kurumlar ve bireyler tarafından kullanılabilir hale gelebilir. Mevcut dijital uçurumların derinleşmesi, YZ'nin sunduğu imkânların optimal düzeyde değerlendirilememesi riskini beraberinde getirmektedir.

Günümüzde küresel yönetişim yapılarında YZ özelinde önemli eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu eksiklikler temsiliyet, koordinasyon ve uygulama düzeylerinde kendini göstermektedir. Teknolojinin sınır tanımayan doğası düşünüldüğünde, etkili bir küresel yönetişim modeli oluşturulmadıkça YZ'nin faydalarının asimetrik dağılımı kaçınılmaz görünmektedir. Bu nedenle, YZ yönetişiminin daha kapsayıcı bir zemine oturtulması ve uluslararası iş birliği mekanizmalarıyla güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

YZ'nin hızlı, karmaşık ve öngörülemez gelişimi, geleneksel düzenleyici sistemlerin yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Otonom silah sistemleri gibi askeri uygulamalar ile kamu güvenliği ve gözetim amaçlı kullanımlar, ciddi insani ve hukuki sorunları gündeme getirmektedir. Bu bağlamda rapor, çeşitli kurumsal mekanizmalar önermektedir.

Önerilen yapılar arasında, YZ konusunda düzenli raporlar hazırlayacak uluslararası bir bilimsel panel öne çıkmaktadır. Bu panel, teknolojinin potansiyelini, risklerini ve belirsizliklerini değerlendirecektir. Ayrıca, BM bünyesinde yılda iki kez düzenlenecek çok paydaşlı politika forumu ile YZ yönetişimi konusunda bilgi paylaşımının artırılması ve ülkeler arası uyumun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

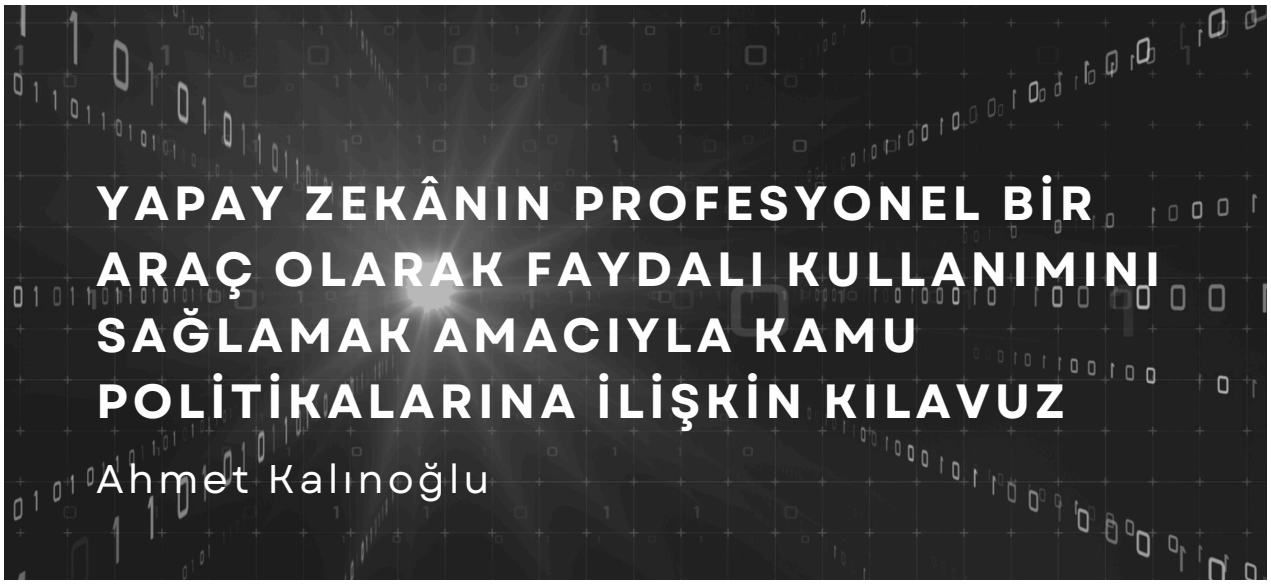
Küresel ölçekte uygulanabilir YZ standartlarının geliştirilmesi için bir standart değişim platformu önerilmektedir. Bu platform, teknik ve etik standartların değerlendirilmesini sağlayacaktır. Bununla birlikte, YZ'nin kalkınma ve insan hakları boyutlarına katkısını optimize etmek amacıyla, dünya genelinde kapasite geliştirme merkezleriyle bağlantılı bir ağ oluşturulması planlanmaktadır.

Rapor'da önerilen diğer önemli mekanizmalar arasında, YZ teknolojilerine erişimi kısıtlı olan ülkeleri destekleyecek küresel bir fon bulunmaktadır. Bu fon, eğitim, veri ve hesaplama kaynaklarının tedariki konusunda uluslararası iş birliğini güçlendirecektir.

Tüm bu önerilerin hayata geçirilmesi ve BM sistemi içinde daha koordineli bir yaklaşımın sağlanması için, BM Genel Sekreterliği bünyesinde bir YZ ofisinin kurulması da planlanmaktadır. Ayrıca, rapor kapsamında bir YZ ajansına da değinilmiş olup, öneriler arasında ajansa yer verilmemiştir. Bununla birlikte, gelecekte YZ riskleri daha ciddi hale geldiğinde, böyle bir ajansın oluşturulabileceğine dikkat çekilmiştir. YZ'nin barışçıl amaçlarla kullanımını teşvik eden ve ciddi risklerin önlenmesini sağlayan bir uluslararası kurumun, küresel güvenlik ve iş birliği açısından önemli olabileceği vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, YZ teknolojilerinin hızlı gelişimi ve yaygınlaşması, küresel toplumu hem büyük fırsatlarla hem de ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Önerilen yönetişim çerçevesi, bu teknolojinin insanlığın ortak yararına hizmet etmesini sağlamak için atılmış önemli bir adımdır. Ancak başarı, tüm paydaşların aktif katılımına ve iş birliğine bağlıdır. Ulusal hükümetler, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve sivil toplum arasında kurulacak dengeli ve sürdürülebilir bir iş birliği, YZ'nin getirdiği fırsatların adil paylaşımını ve risklerin etkin yönetimini mümkün kılacaktır. Bu bağlamda, BM'nin öncülüğünde geliştirilen bu kapsamlı yönetişim modeli, gelecek nesillerin de yararlanabileceği güvenli, adil ve kapsayıcı bir YZ ekosisteminin temellerini atmayı hedeflemektedir.

Detaylı bilgi için:
https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/governing_ai_for_humanity_final_report_en.pdf

YAPAY ZEKÂNIN PROFESYONEL BİR ARAÇ OLARAK FAYDALI KULLANIMINI SAĞLAMAK AMACIYLA KAMU POLİTİKALARINA İLİŞKİN KILAVUZ

Ahmet Kalınoğlu

Uluslararası Baro (*The International Bar Association*) kurumunun Alternatif ve Yeni Hukuk İşletme Yapıları Komitesi (“**Komite**”) bünyesinde faaliyet gösteren Yapay Zekâ Çalışma Grubu, yapay zekânın (“**YZ**”) profesyonel bir araç olarak kullanımına ilişkin oldukça geniş kapsamda ve güncel bir çalışma sunmaktadır. Söz konusu YZ’nin profesyonel bir araç olarak faydalı kullanımını sağlamak için kamu politikalarına ilişkin yönergeler ve düzenlemeler hakkında yayımladıkları kılavuz (“**Kılavuz**”), dünya çapında başlıca çok uluslu örgütleri ve çeşitli ülkeleri kapsayan niteliktedir. Söz konusu Kılavuz YZ’nin dünya genelinde profesyonel bir araç olarak kullanılmasıyla ilgili olarak benimsenen mevcut yönergelere, önerilere ve yasal düzenlemelere odaklanmaktadır. Komite tarafından her iki yılda bir güncellenmesi ve kapsamının daha da genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Bu Kılavuz, sadece hukuki yönleri ele almakla kalmamış; aynı zamanda hukuk topluluğunun en iyi menfaatleri için firmalarla işbirliği yapılarak disiplinler arası şekilde hazırlanmıştır.

YZ sistemleri üretimden hizmete; teknolojiden ulaşıma; sağlık hizmetlerinden tarıma; ve finans sektöründen hukuk hizmetlerine kadar tüm ekonomik sektörlerin odağındadır. Bugün hukuk teknolojisi olarak bahsettiğimizin çok daha ilerisinde, hukuk mesleklerinde oldukça yüksek bir değere sahip ve bu alandaki kişiler tarafından vazgeçilmez olacaktır. Hukuk sektörünün dijital hale gelmesi, yazılım süreçlerinden daha farklı bir seviyede müvekkillerinin yanında durabilen hukuk şirketleri için hem yeni hem de daha özel bir alan açacağı için yeni fırsatlar doğuracaktır.

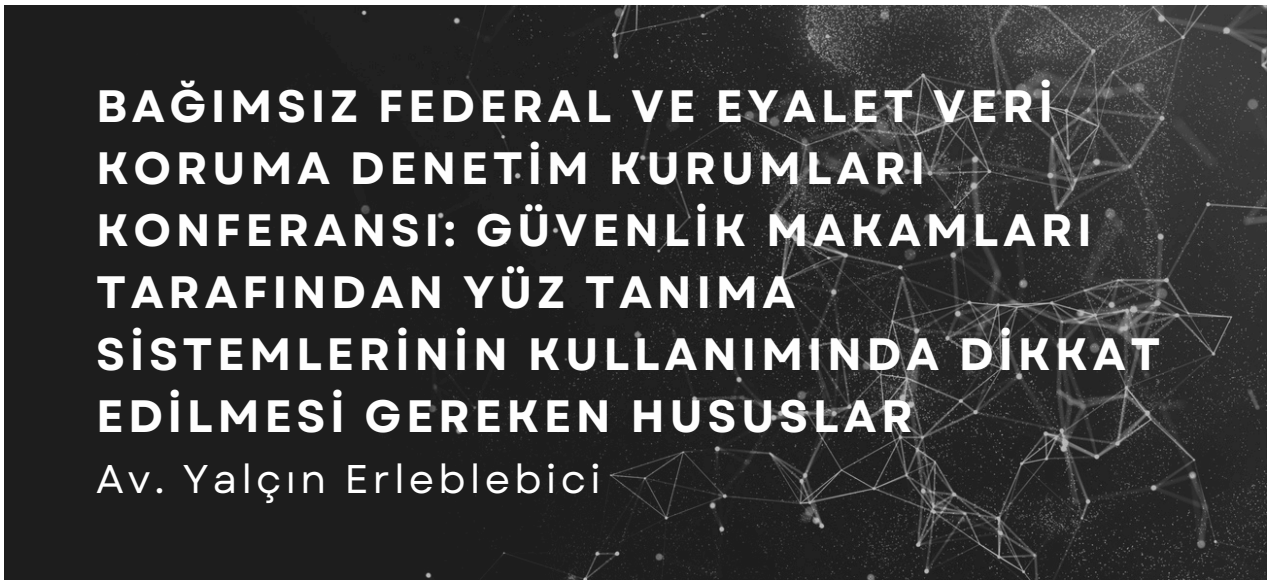
Kılavuz'da vurgulanan bir diğer önemli konu, mevzuatta değişiklik yapılma ihtimali ile mesleki etik ve sorumluluk esaslarının korunacak olmasıdır. Kılavuz'da belirtildiği üzere, tüm bu sorumluluklar hâkimler ve avukatların görev alanında kalmaya devam edecek; YZ teknolojileri, hâkim ve avukatların yerini alamayacaktır.

YZ'nin etik standartlarının varlığına yönelik ihtiyaçların oldukça kritik olduğu bu dönemde, yapılacak olan düzenlemelerin küresel bir şekilde olması gerekmektedir. Son yıllarda gerçekleşen olaylar (Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ya da Batı ülkelerindeki 5G ağlarından Çin menşeli teknoloji şirketi olan Huawei'in yasaklanması) geleceğin ideolojik mücadeleler tarafından şekilleneceği kadar stratejik mücadelelerin de aynı etkiyi yaratacaklarını işaret etmektedir. Tüm bu mücadeleleri şekillendirecek, kolaylaştıracak ve hızlandıracak olan ise YZ teknolojileridir.

Komite'nin YZ Çalışma Grubu tarafından yayımlanan bu Kılavuz çok uluslu örgütler ve çeşitli ülkeler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Çok uluslu örgütlere Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (*Organisation for Economic Co-Operation and Development*), G20, YZ Küresel Ortaklığı (*Global Partnership on Artificial Intelligence*), Birleşmiş Milletler bünyesinde Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (*International Telecommunication Union*), Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (*UN Educational, Scientific and Cultural Organization*), Bazı Konvansiyonel Silahlar Sözleşmesi (*UN Convention on Certain Conventional Weapons*), Bölgelerarası Suç ve Adalet Araştırmaları Enstitüsü YZ ve Robotik Merkezi (*UN Centre for Artificial Intelligence and Robotics*) ve Avrupa Birliği örnek verilebilir. Kılavuz'da Almanya, İngiltere, Kanada, Güney Kore, İspanya, Amerika Birleşik Devletleri ve daha birçok ülkeye yer verilmiştir.

Kılavuz, ülke bazında inceleme yaparken bazı temel konuları ele almıştır. Bu bağlamda, yargıda YZ'nin tanımı, hukuki hizmetlerde YZ araçlarının kullanımı, YZ ve makine öğrenmesi sistemlerinin genel kullanımına ilişkin mevcut veya planlanan düzenlemeler, veri erişimi, YZ kullanılarak sunulan hukuki hizmetler ve bu hizmetlerin sağlanmasıyla ilgili mahkeme kararları ile baro örgütleri ve diğer resmi mesleki kurumların rolü gibi başlıklar altında ülkeler değerlendirilmiş ve Kılavuz oluşturulmuştur.

Detaylı bilgi için:
https://www.ibanet.org/PPID/Constituent/Multi-displry_Pract/anlbs-ai-report

BAĞIMSIZ FEDERAL VE EYALET VERİ KORUMA DENETİM KURUMLARI KONFERANSI: GÜVENLİK MAKAMLARI TARAFINDAN YÜZ TANIMA SİSTEMLERİNİN KULLANIMINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Av. Yalçın Erleblebici

Son yıllarda biyometrik yüz tanıma teknolojisi, kolluk kuvvetleri, güvenlik ve gözetim alanlarında giderek daha fazla öne çıkan bir araç haline gelmiştir. Bununla birlikte, kamusal alanlarda giderek artan kullanımı, sivil özgürlükler ve mahremiyet hakları üzerindeki etkileri konusunda önemli tartışmalara yol açmıştır. Bağımsız Federal ve Eyalet Veri Koruma Denetleme Kurumları (*der Konferenz der unabhängigen Datenschutzaufsichtsbehörden des Bundes und der Länder*) (“**BVK**”), 20 Eylül 2024 tarihli Konferans sonrasında yayımladığı görüş ile biyometrik yüz tanımanın kullanımına ilişkin ciddi endişelerini dile getirmiş ve Almanya´daki ceza hukuku usul düzenlemelerinin, etkilenen tüm vatandaşların temel haklarını korumak için yetersiz olduğunu vurgulamıştır.

BVK'ya göre yüz tanıma teknolojisi, özellikle çok sayıda insanın biyometrik verilerini ayrım gözetmeksizin yakalayıp analiz edebildiği kamusal alanlarda kullanıldığında, bireylerin mahremiyetine son derece müdahaleci sonuçlara yol açabilmektedir. Bu endişeler, teknoloji gizli bir şekilde çalıştığında daha da artmakta ve “*görünmez*” gözetim riskini doğurmaktadır.

Avrupa düzeyinde, Yapay Zekâ Yasası, yüz tanıma teknolojisinin kullanımıyla ilişkili önemli riskleri kabul etmiştir. Yüz tanımanın bazı kullanımları açıkça yasaklanırken, bazıları için katı sınırlamalar getirilmektedir. Bu düzenlemeler temel hakları korumayı ve biyometrik gözetim tedbirlerinin yalnızca dar tanımlı, açıkça gerekli ve orantılı oldukları durumlarda uygulanmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

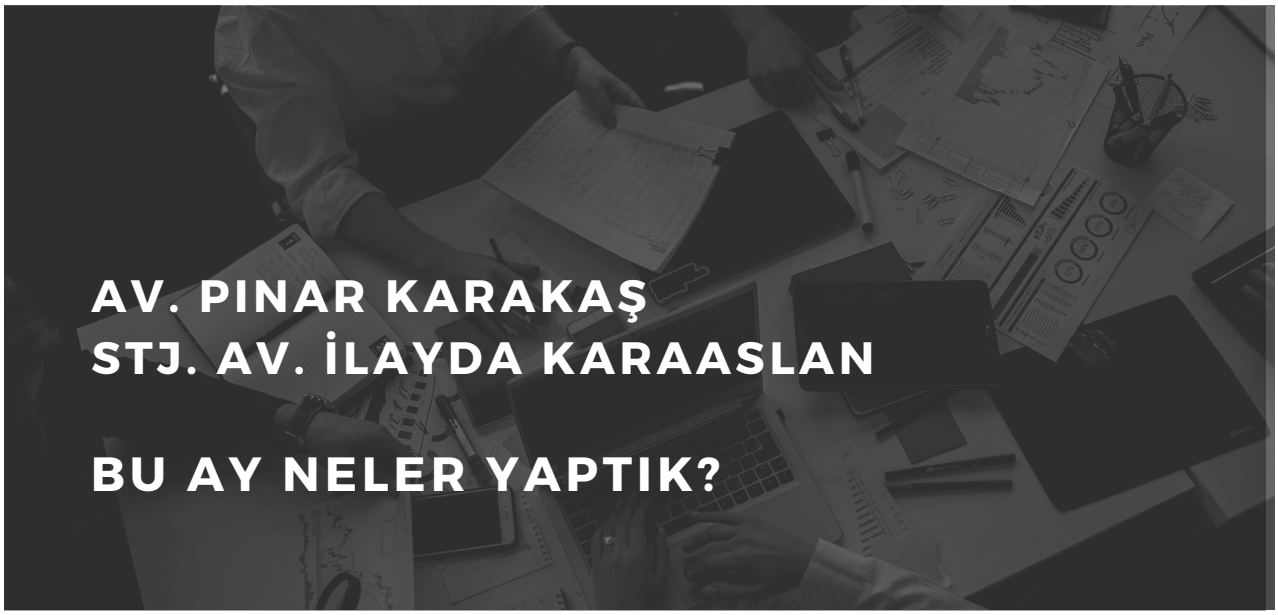
Avrupa Veri Koruma Kurulu (*European Data Protection Board*) (“**Kurul**”) da yüz tanıma teknolojisinin kullanımına ilişkin net ilkeler yayınlamış ve bu teknolojinin yalnızca katı yasal çerçevelere uygun olarak kullanılması gerektiği görüşünü pekiştirmiştir.

Kurul’a göre, orantılılık ilkesi kilit öneme sahiptir; diğer bir deyişle yüz tanımanın gerekli görülmesi halinde dahi, kullanımın açık bir yasal dayanağa sahip olması ve kişisel gizliliğe müdahalenin, korunması gereken yasal çıkarlarla dengelenmesi gerekmektedir.

BVK, Avrupa'daki katı düzenlemelere rağmen, ulusal yasa koyucuların yüz tanıma teknolojisinin kullanımını düzenleyen özel yasalar çıkarmayı uygun gördükleri durumlar olabileceğini kabul etmektedir. Ancak, bu tür düzenlemelerin temel hakların gereksiz yere ihlal edilmesini önlemek amacıyla dikkatle tasarlanması gerekmektedir. Bu durum da güvenlik ihtiyaçları ile bireysel mahremiyet korumaları arasında denge kuran kesin ve orantılı yasal çerçevelerin oluşturulması anlamına gelmektedir. Ayrıca, kanun koyucular hata riskini en aza indirmek ve potansiyel zararlarını hafifletmek için uygun önlemlerin alınmasını sağlamalıdır.

Yüz tanıma teknolojisi, mahremiyet ve özgürlükler açısından önemli riskler barındırmaktadır. Bununla ilgili olarak, BVK sunduğu gerekçeler neticesinde yüz tanıma teknolojisinin her türlü kullanımının dikkatle düzenlenmesi ve temel haklara uygunluğun sağlanması için sıkı bir şekilde sınırlandırılması gerektiğini açıkça belirtmiştir.

Detaylı bilgi için:
https://www.datenschutzkonferenz-online.de/media/en/2024-09-20_Entschliessung_DSK_Gesichtserkennung.pdf

11 EKİM 2024

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz tarafından hazırlanan Yapay Zekâ Çağında Hukuk bültenimizin Eylül 2024 sayısı İstanbul Barosu internet sitesinde yayımlandı.

Bültene erişim için:
https://www.istanbulbarosu.org.tr/files/komisyonlar/yzcg/2024eylulbulten.pdf

BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU

YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMA GRUBU

HAZIRLAYAN BÜLTEN EKİBİ

Av. Selin ÇETİN KUMKUMOĞLU
Av. Pınar SARUHAN
Av. Zeynep ÖĞRETMEN KOTİL
Av. Büşra Nur AYDIN KORKMAZ
Stj. Av. Hividar KILIÇ

EDİTÖRLER

Av. Pınar KARAKAŞ
Stj. Av. İlayda KARAASLAN